දළදා මාලිගාවේ දෛනික තේවා සිදුවන්නේ මේ විදිහටයි

මහින්ද කුමාර දළුපොත

දළදා මාලිගාව දිවමන් බුදු හිමියන් වැඩ වසන ස්ථානය හැටියටයි බෞද්ධයින් සලකන්නේ. ඒ, බුදුන් වහන්සේගේ දන්ත ධාතු හෙවත් ශාරීරික ධාතු වැඩ හිඳින බැවින්. මේ නිසා දළදා වහන්සේ උදෙසා දිනපතා ගෞරව දක්වනවා. එය හඳුන්වන්නේ “දළදා තේවා” ලෙසිනුයි. දිනපතා දළදා හාමුදුරුවන්ට සිදුකරන තේවාවන් “දෛනික දළදා සේවා” ලෙසින් ද හඳුන්වනවා.

මෙය පුරාතන සිරිත් අනුව සිදු කිරීමත් විශේෂයි. ඒ අනුව දෛනිකව දළදා හාමුදුරුවන්ට තේවාවන් තුනක් සිදු කළ යුතුයි. උදෑසන 5.30 ත් 7 ත් අතර පවත්වන්නේ අලූයම තේවාවයි. මේ වෙලාවන් වෙන්කර තිබෙන්නේ සිංහල පැය ක්‍ර මයටයි. පළමුව දළාදා තේවාවේ නිරත භික්ෂූන් වහන්සේලා ගන්ධ කුටියට ඒ කියන්නේ දළදා හිමියන් වැඩ සිටින කුටියට පිවිසීමත් සමගම දොරවල් අරිනවා. ඒ බව දන්වන්ට ගෙඩිය ගහනවා. එනම් ගණ්ඨාව නාද කිරීමයි. ඒ සමගම දළදා මලසුනේ තිබෙන පරමල් ඉවත් කරනවා. එවිටම දළදා වහන්සේට බොලපැන් පූජා කරනවා. ඒ ශ්‍රී මුඛය සෝදා ගැනීම සංකේතවත් කරන්නටයි. ඊගාවට දැහැටි පිරිනමනවා. යළිත් ශ්‍රී මුඛය දෝවනය කරන්නට බොලපැන් පුදනවා. එම චාරිත්‍රන අවසන් කර උදෑසන හීල් දානය පිරිනැමෙනවා. ඒ සමගම දළදා හිමියන් උදෙසා සුදු සමන් පිච්ච මල් පූජාවද සිදුකරනවා. දළදා පූජාවට තැබූ බඳුන් සියල්ල ඉවත් කිරීම හා අලූයම තේවාව අවසන් කිරීම උදෑසන 7 වන විට සිදුවන නිසා යළිත් දොරවල් වසා යතුරු පයින්ඩ කිරීම කරනවා.

දවල් ආහාර පූජාව හඳුන්වන්නේ නව පෑ පූජාව ලෙසින්. එය පෙරවරු 9.30 ත් 11 ත් අතර සිදුවෙයි. මෙය චිරාගත පිළිවෙත් අනුව සිදුවන්නක්. එහිදී දළදා මලසුනේ සුදු මල් අතර සුදු ඇතිරිල්ලක් එලා ඒ මත රන් බඳුන්වලට දානය පිරිනමනවා. මෙහි දී හාල් සේරු 32 ක බතක්, එළවළු වර්ග 32 ක්, හා කැවිලි වර්ග පිරිනමනවා. මේ දානය රැගෙන එන්නේ හේම කදකයි. එසේම දන් පිළිගන්වන විට වයන බෙරපද වෙනස්.

සවස ගිලන්පස පූජාව සවස 6.30 ආරම්භ වී සවස 7.45 ට අවසන් වෙනවා. මෙහිදී අලූත් සමන් පිච්ච මල් පූජා කිරීම හා ගිලන් පස හා පැන් පූජා කරනවා. සවස ගිලන් පස පූජාව අවස්ථා දෙකකදී සිදු කිරීම විශේෂත්වයක්. පළමු ගිලන් පස පූජාව සවස 7 ට සිදු කරන අතර දෙවන ගිලන්පස පූජාව සවස 7.30 ට සිදු කරනවා. සවස 8 පසුව දොරවල් වසා යතුරු රාජකාරි කරනවා. දළදා මාලිගාවේ දොරවල් වසා යතුරු දැමීම යතුරු රාජකාරි හැටියටයි හඳුන්වන්නේ.

මේ ආකාරයට දළදා මාලිගාවේ දෛනික පූජාවන් සිදුකරන විට ඊට සහභාගී වන්නේ තේවාබාර රාජකාරිකරුවන් පමණයි. එසේම ගදකුටියේ තිර ඇදීමෙන් එය පිටට පෙනීම වළක්වනවා. ඒ වගේම තමයි දළදා වහන්සේ වැඩ හිඳින ගන්ධ කුටියයට තිබෙන හේවිසි මණ්ඩපයේ සිට පණික්කිරාලවරුන් හේවිසි පූජා පවත්වනවා. ඒ ඒ වතාවත් වලදී අනුගමනය කළ යුතු හේවිසි පද වෙනස් වෙනවා. මේ සියල්ලටම හේතුව නම් දිවමන් බුදු හිමියන්ට ඇති ගෞරවයයි. ඒ වගේමයි මහනුවර රජවරුන් අනුගමනය කළ රාජකීය පිළිවෙත් ඒ ආකාරයෙන්ම අද දවසේදීත් අනුගමනය කිරීමයි. එය දළදා පූජා සම්ප්‍රදායක් ලෙසින් හඳුන්වනවා.